

A SZŐLŐBEN

(Ezelőtt: „Egy év a szőlőben“)

Havi folyóirat szőlősgazdák számára.

Megjelenik: minden hó 28-án.
Előfizetési díj: Egész évre 2 frt.

Szerkesztő és kiadótulajdonos:
CSOMOR KÁLMÁN.

A borfogyasztási adók leszállítása.

A bortermelő közönség legnagyobb érdeklődése most az olasz borvám felemelése és a borfogyasztási adók alászállítása körül nyilvánul.

Az olasz borvámra már birjuk a miniszterelnök nyilatkozatát, melynek alapján az eredményt nyugodtan várjuk. Mert hinnünk kell és hisszük azt, hogy a miniszterelnök nemcsak ígér: de azt be is fogja váltani.

A borfogyasztási adók alászállítására nézve is nyilatkozott az illető szakminiszter, de az ő nyilatkozata aggodalmat szült. S lehetetlen, hogy azt tudomásul vegyük, és lehetetlen, hogy ez irányban a küzdelmet abban hagyjuk.

Küzdeni fogunk és küzdünk, mert erre szomorúságos helyzete kényszeríti a szőlősgazdát; mert addig míg a fogyasztási adók nem mérsékeltek: a köz nép, a nagy közönség a bort nem élvezheti. Mivel a szegényebb osztály nem képes egy liter közönséges borért 48–52 fillért fizetni.

Azt mondta a pénzügyminiszter ur, hogy a borfogyasztási és regále adót azért nem lehet elengedni de még mérsékelni sem, mivel az ebből befolyó jövedelemre a költségvetésben szükség van. És az abból befolyó jövedelmet más téren és más uton nem képes előállítani.

De meg azt is mondotta, hogy ha mérsékeltenék is a fogyasztási adó és regále, akkor sem lenne a cél

elérve, mivel a korcsmárosok zsebében maradna a leengedés, és a bor árát nem szállítanák alább.

Abban a feltevésben, hogy az adók leszállításával az eddig befolyt jövedelem rengetegül alá szállna; iszonyúan téved a pénzügyminiszter ur, és szakközegei szerfelett rosszul informáltak; mivel ha a mostani adó és regále legalább felére szállítatnék le: akkor a fogyasztás majdnem megkétszerezetnék. Sőt hogy az így legyen: egyenesen tőle függ. Mert ha a szeszadót fölemelné, az annyira megdrágulna, hogy a nagy közönség egyenesen a borfogyasztáshoz járulna.

De meg lehetne a borfogyasztási adókat is osztályozni. Manapság a boroknál legyen annak a boroknak hektolitere 200 korona, vagy 20 korona a fogyasztási adó és regále egy. Éppen annyit fizetnek egy oly bor után, melynek ára 1–2 korona, mint a melyiket 40 fillérért mérik literét.

Ha most már a pénzügyminiszter ur a jövedelmet félti; rajta áll, tőle függ: segítsen rajta. Emeltesse fel a szeszadót még magasabbra, és osztályozza a borokat.

Fizetessen a nehéz értékes borok után magasabb adót, és az olcsó borok adóját szállítsa le egész csekélyre.

Azt már nem vitathatja el senki fia, hogy egy liter nehéz pecsenye bor, melynek ára a könnyű asztali bor árát háromszorosan is sőt felül is haladja, könnyebben elne bírja az emelést, mint az olcsó közfogyasztásra alkalmas bor.

És a közönség, a melyik egy liter borért nem sokat 1.20 fillért, sőt két koronát sem: az az emelés ellen sem fog panaszkodni.

Akit a gondviselés javakkal megáldott, aki egy liter édesített lengyel vagy franczia szeszért nem sajnál 6–10 koronát, az nem fog panaszt emelni, ha az általa elfogyasztott finom bor literre, pár fillérrel megdrágul.

Ime az elmondottakból tisztán kiviláglik, hogy a közönség részére való olcsó borok adóját igen is lehet szállítani, csak akarni kell; és a költségvetési

egyensúly megzavarása nélkül lehet a nagyon is kívánatos cél elérni.

De hát a pénzügyminiszter ur első feladatául az állam bevételeit tartja szemelőtt, s ebben erős aktivitásban nem látja és nem tekinti, hogy csak addig lehet nyújtani a hurt, ameddig erő van benne.

Ha a szőlőtermelő erejét jövedelmének fokozását nem tekinti, akkor azután egyszer bekövetkezik azon helyzet, hogy a fizetési erő megszűnik, s akkor mit fog tenni a pénzügyminiszter ur, ha a szőlész közönség elpusztul?...

Nem szabad feledni, hogy az a szőlészközönség egyéb állami terheknek is viselője. Ha azután nem lesz jövedelme: nem lesz az állami terheknek viselője.

Még most a végrehajto felfedezi a zálogolást képezhető tárgyat, de hát az sem tarthat örökké; lassan fogy és pusztul; végre oda jutunk, hogy jövedelem hiányában az állami terheket fizetni nem leszünk képesek.

Tekintsünk csak szét az országban. — legtöbb helyről azt a panaszt halljuk, hogy a borokat értesíteni nem bírják. Hát mi lesz ennek a vége?

Azt is hallottam már említeni, hogy a borokat azért nem vásárolják, mivel a tulajdonosok magas árat követelnek.

No hát kérem ez pusztán üres beszéd! Az a gazda, akinek egyebe nincs mint bora, és meg van szorulva, szívesen adja a borát ha adhatja. De hát itt a hiba: az ojtvány szőlők boraiért oly árat ígérnek, amely mellett semmi polgári haszon sem mutatkozik.

Ezért nem adják el boraikat, mert még annyit is alig akarnak érte fizetni: *amennyibe magának van.*

Végére azután ha kényszer reá viszi: elpocsékolja, mely azután a vagyoni bukást vonja maga után.

Ha segítve nem lesz a helyzeten, majd akkor fog a helyzet a maga rettenetességében jelentkezni, ha a szőlőfelújítási kölcsönök visszafizetési ideje bekövetkezik.

Most még van egy kevés pénz. Az Agrár-Bank is ad, a visszafizetés sem érkezett el mindenütt.

Ne nevéssenek ki uraim, hogy ily sötét szint fes-

tek, Akinek a szőlőszet passzionatos foglalkozás, az nem ért engem ; — de az az uri ember, akinek mindene a szőlő, az érzi velem együtt a nehéz helyzetet.

Segíteni kell tehát addig míg nem késő. Ha az olaszborok a magas vám miatt kiszorulnak : annak jótékony hatását érezni fogjuk ; — ha a bormérés a termelőnek megengedett : a helyzeten könnyítve lesz. És ha a fogyasztási adó különösen az olcsóbb boroknál kis összegre szállítatik le : meglesznek téve azon alapok, melyre reménynyel lehet helyezkedni.

Ajánljuk tehát ezt az körülményt mindazoknak megszívlelés végett, akik a helyzet könnyítéséhez hozzájárulhatnak.

Tegyen a miniszter ur kísérletet, látni és tapasztalni fogja, hogy a fogyasztás szerfelett emelkedni fog ; s a jövedelem éppen úgy meg lesz, mint eddig volt. S ha végtére valamelyes összeg más uton kívánna is fedezetet, hát szerezzé be más téren ; mert hát az adók mérséklését nemcsak a bortermelők fogják érezni, de az összes, a nagy közönség, melynek alkalom nyújtatik arra, hogy a testet lelket-ölő pálinka helyett bort élvezhessen.

—y. — s.

A rendetlen tavasz

Egész bátran adhatjuk azon ezimet cikkünknek, hogy rendetlen tavasz ; mert hasonló tavaszi időjárásra a legöregebb emberek sem emlékeznek.

Más években május végén már kötözni kellett a szőlő hajtásokat ; megkezdettük a szőlőajtást és sok helyen az első permetezés is kezdetét vette. És most ? A szőlőrügyek fakadó állapotban vannak. Csak is az őszi metszés rügyei törtek annyira elő, hogy a fürtök is láthatók,

Innen-onnan négy hete, hogy a fagytól rettegünk, hogy a hideg időt esős hűs idő váltja fel. Meg áll a szőlőgazda s azt kérdi : mi lesz ennek a vége.

Bizony-bizony aggodalmas állapot, annyit már lehet konstatálni, hogy a fejlődés elmarad.

Ha csak ez volna még a hiba, még az némileg vigasztalást találhatna abban, hogy amit a tavasz elmulasztott : azt az ősz kipótolhatja. Nem vagyunk jószok, de azt tapasztaltuk, hogy a természet legtöbbször kiegyenlíti magát. A rövid ősz kora tavaszt szül ; a hosszú ősz, késői tavaszt. Azt is tapasztaltuk, hogy a hosszú esőzésnek legtöbbször nagy szárazság a vége. Ha tehát eme tapasztalatunkat az időjárás keresztül nem huzza, remélteni lehet, hogy az ősz tartós lesz ; s így némileg pótolja az elmaradást.

De van ennél egy rémitőbb, ijesztőbb kérdés az: vajjon a sok hidegtől elcsigázott fakadásban levő szőlőfürtöske nem-e fog e virágzásban erősen meghulni. Ezt a kérdést sokan teszik fel.

Erre a kérdésre kívánom én nézetemet elmondani.

Én azt hiszem, de úgy is lesz, mert hát ez a természet törvénye, hogy a hideg időt állandóan napos meleg idő váltja fel. S akkor, amikor a szőlőfürtök virágzásának elkésett ideje be érkezik: csendes meleg idő lesz, s így a virágzás rendesen, szabályosan fog megtörténni. Csak azon nem remélt eset okozhat nagy kárt, ha a virágzás idejére szintén hűvös esős idő járna. Ez a nem várt és nem remélt időjárás az úgy is agyoncsigázott fürtöskéket aránylag megritkítaná.

Mert más alkalmakkor is károsan hat a nedves hideg időjárás a virágzásra, de most szemben az elcsigázott fürtöskékkel káros hatása szerfelett nagyobb lenne.

De hát a régi öregek is azt tartották, minden farsangnak van bőjtje, s így megfordítva minden bőjtnek van farsangja; — más szóval a rossz időjárást jó meleg időjárásnak kell követni. Tehát én azzal nyugtatom meg magamat, hogy a szőlőfürtök igen és szépen, szabályosan fognak elvirágozni, s így e felett emberi fogalommal nincs ok aggodalmasnak lenni.

Az a kérdés: ezen abnormis időjárással szemben lehet-e a gazdának okkal-móddal a jobb termést elősegíteni?

Nemcsak lehet, de kötelessége is.

Az elvirágzásra vonatkozólag nincsen szükség és nincsen segítség; de van arra, hogy a szőlőfürtök biztosabban beérjenek.

Más alkalmakkor azt szoktam tanácsolni, hogy akinek kevés szőlője van, az akkor permetezzen, amikor szükségét látja; — a jelen esetben pedig azt tanácsolom, hogy a permetezést a virágzás előtt feltétlenül eszközölje. Mert most szerfelett óvakodni kell, hogy a tő rendszeres vegetációja egy percre sem szüneteljen, különösen külbeható károsodás folytán. S hogy minden levél épen teljesítse hivatását.

Ezen első permetezéssel kívül a második permetezést azonnal eszközölje, amint a lomb hajtások fejlődtek.

Hogy a tőke erejét teljesen a fürt fejlődésére fordítsa: a tőkét feles hajtásaitól meg kell tisztítani. Szóval a zöld tisztogatást június hó közepén már lehet eszközölni; s csak azt a hajtásokat kell a meghagyni amelyek termést hoznak; és amelyek jövő évre a tőre és hozamra szükségesek.

A tőkét a honalj hajtásoktól is meg kell szabadítani, hogy így a tőke minden erejét a fürt fejlődésére és érlelésére fordíthassa.

Az őszi metszés az idén jobbnak bizonyult, amennyiben azok még a hideg időjárás előtt nagyot fejlődtek; tehát ezeknél nem annyira szükséges a fent elsorolt védekezés: mint a tavaszi metszésű tőkénél.

Ily elbánás mellett teljes lehet a remény, hogy a fürtök teljesen befognak érni.

S miután a rendes elvirágzásra a mondott körülményeknél fogva nagy a remény s mivel a beérést is elősegíthetjük és biztathatjuk magunkat a hosszú őszen: a különben dermedt csúf hideg, esős időjárás után még mindig remélhetünk kielégítő mennyiségű és minőségű termést.

Hogy ezen feltevésemet és nézetemet még inkább megerősítem ismét csak a már többször elmondott gyakorlati tapasztalatra hivatkozom.

Többször említettem, de feltevésem erősítésére ismét felmlitem azt a körülményt, midőn a fordítás folyton föld alá temetették tőkémeket és csakis május vége felé bontottam ki és metsztem meg.

Ezek a tőkék meg később fejlesztették ki rügyeiket, és egészen későn de szabályosan virágzottak el; s kellő kezelés mellett a szőlőfürtök októberre mégis beértek.

Mert hát nézzük a szőlőérés idejét. A szőlő a virágzástól számított 90 nap alatt szokott beérni.

Vannak ugyan fajok, melyek kevesebb idő alatt is beérnek az ugynevezett korán érő fajok, u. m. Madelina- Angevina, Prekocie de malinque, Jakab szőlő és egyéb csemege fajok Némelyek 50—60 nap alatt érnek be. De a rendes beérési időre általában 90 napot számítunk.

Most már ha a szőlőnk június hó végén virágzik is el és tisztul meg, október elsejéig rendelkezik a 90 napi idővel, csak hogy ez az idő azután meleg értelmű legyen; és a gazda szorgalmasan bánjon el a peronoszpora elleni védekezéssel és tisztogatással; akkor még lehet remény és ne essünk idő előtt kétségbe, de reménnyel és Istenbe vetet bizalommal várjuk munkánk és fáradságunk gyümölcsét.

A szőlők metszéséről.

Rég akartam már én a szőlők metszéséről különösen azon szaktanácsokról, melyek a szőlőmetszések érdekében írásban és szóban mondattak el — írni.

Az egész eljárásban én egy nagy hibát találok azért, mivel a metszésről beszélnek, írnak anélkül, hogy elmondanák azt, hogy melyik faj minő talajban minő vidéken minő metszést kíván.

Azután történnék pró et kontra tanácsok. Ezek azután összezavarják a fejét úgy a szőlőszettel foglalkozónak, hogy aki azért hallgatja meg az előadást vagy olvassa el a szakcikket, hogy tanuljon belőle; arra a végeredményre jut: hogy semmit sem tanult semmit sem tud.

Sokszor volt alkalmam a kaszinóknak, a körökben vagy társaságokban hallgatni a késnyelig menő vitát a metszésről. Egyik a kopasz faj művelés mellett foglal állást, a másik a csapos metszést dicséri, a harmadik a szálvessző metszés óriási hozamáról beszél. Vitatkoznak, s végre egy sem enged; a hallgató pedig egy nagy zagyvalékot szerez, s ha követi sokszor keservesen megbánja.

Részt vettem az állam által Budapesten rendezett szőlészeti előadásokon; hallottam a szőlőmetszés előadását; láttam a felmutatott rajzon feltüntetett metszési módozatot; s ime nem lettem belőle okosabb. S mindezek és máshol hallottak arról győztek meg, hogy a szőlészeti egyik leglényegesebb munkája a metszés, nincs úgy előadva, úgy tárgyalva, amint azt előadni és tárgyalni kellene. Én sem vagyok csalha-

tatlan. S ha én megláttam máshol a hibát, egészen szívesen veszem, ha az alább elmondandó nézetemben előfordulható helytelenségre figyelmessé leszek téve.

Ezzel én is tanulok, az ügy is előbbre halad, és végeredményében a szőlész közönség nyer vele.

A metszés mint mondtam egész ellentétesen, de az alap feltüntetése nélkül tárgyalatik. Mintha azt mondanám, hogy én is kedvet kapok a lóverseny futásokon részt venni, s utasítanám tisztemet, hogy az én meklenburgi lovaimmal a bpesti gyepen verseny futásra jelenjék meg.

Ugy-e csak mulatságos lenne az, ha a nagy nehéz és lassu járásu meklenburgi lovam, a szikár angol telivér lóval állana versenyfutásra?

Ilyen a metszés kérdése is. Amint a meklenburgi ló nem alkalmas a futásra, de kitűnő terhet húzó állat, úgy a szőlő metszésének egyik másik módozata, különböző talajt kíván.

Csak vegyünk egy példát: Laczay László neves szőlész társunk egy füzetecskét adott ki, melyben a tőkének kopaszfejre való metszését ajánlja. Neki az ő vidékén teljesen igaza van. De míg az a metszési eljárás nála egészen helyes, ugyanazon eljárás például kevésbé emelkedett helyen, tápdus talaju szőlőben éppen úgy nem alkalmas, mint a meklenburgi ló nem alkalmas a versenyfutásra.

Például az Egelbrecht-féle magas csapos művelés egészen jól beválhat a dus talaju lankás helyen; míg a hegyalján neveléses lenne. Azután az emberek mégis úgy beszélnek, hogy hát melyik metszési eljárás jobb és alkalmasabb?

Vagy például a lugos rendszert, a muskolat szőlők egy pár fajánál egészen helyesen lehet alkalmazni a tápdus talajban és ehhez alkalmazott ültetésnél, míg a nemes kadarkánál mézes fehér stbinél ez a művelés nem válik be.

Hasonlóképen egészen jól bevalik a karikás vagy Hoibrenk rendszerű metszés a rajnai rizl nguél, míg a mustos fehér, kövidinka stbi fajnem vezet sikerre.

Csak az elmondott pár példa fényesen igazolja azt, hogy egészen helytelen az, amint manapság a metszési rendszert tárgyalják. Azt hiszem az elmondottak után a t. olvasó átérti gondolkozásomat és velem egyet ért.

Ha igen, akkor egész nyugodtan folytatom tovább az én nézetemet.

A szőlőtőke rendeltetés hivatása az, hogy minél több jól fejlődött teljesen érett értékes fürtöket hozzon.

Hogy ebbeli képességének megfelelőleg lehessen metszeni első sorban is ösmerni kell a szőlőfajok termőképességét; ösmerni kell a talaj összetételét.

A szőlőfajok nagy arányban kétfélék um.: *csemege* és *borszőlők*

A csemegefajok ismét két részre osztandók u. m.: *korán* és *későn érő fajokra*. — Osztandók ismét *rugós* és *nem rugós fajokra*.

A borszőlők szintén több részre osztandók u. m.: *korán* és *későn érőkre*.

Vannak fajok, melyek termésüket a tőke fejéből illetőleg a tőke

fején levő alvó rügyekből is kihozzák; — vannak, melyek csak a csapokon cseresapokon levő rügyekből hoznak termést. Vannak ismét olyan fajok, melyek csak a szálvesszőn levő rügyekből elértő terméssel fizetik meg a gazda fáradságát.

Ezekon kívül sok egyéb kisebb-nagyobb eltérő tulajdonságai vannak a szőlőknek. Például vannak oly fajok, melyek termésüket a virágzásban elrugják; vannak melyek könnyen rohadnak.

Ha ezeket a gazda mind tudja, azután tudni kell a tápdus talaj tulajdonságait; — ösmernie kell a talaj egyéb p. u. vizeztartó vagy száraz tulajdonságait.

Ha ezeket is tudja, akkor egész öntudatosan ültethet; ha nem tudja s hübele-balázs módjára ültet, például a nagy termést adó szőlőfajt hegyes köves talajba ültet; vagy a kiváló finom bortadó, de kis termést hozó fajt lankás tápdus talajba ültet; egész életén mindaddig, míg a betelepített szőlő jövedelmét élvezi, tapasztalni fogja, hogy az előrelátás- és öntudatosság hiánya mily káros hatása.

Metszhet azután akárhogy, a szükséges őszhang nem lesz meg.

Ellenben aki a telepítést öntudatosan végezi: az azután megtanulhatja a szőlőtalaja és fajára alkalmas metszési módozatot. Aki azután ezt is megszerzi és szabatosan elvégzi: a biztos jövedelem nem marad el.

Tehát mielőtt a metszési eljárásra áttérnek, átvezetem az érdeklődő olvasómat az első alap munkán a telepítésen, vezetni fogom odáig, míg a metszés elérkezik. S ott meg fogom magyarázni a metszési eljárást; így hiszek kitűzött célomnak eleget tenni.

1. Akinek kevésbé menedékes tápdus talaja van: ott dusan termő szőlőfajokat ültessen.

Ilyenek első sorban: a csudaszőlő,- rakszőlő,- szlankamenka,- mustos-fehér,- fehér-kadarka,- mézes-fehér,- kövidinka stbi fehér szőlőfajok. Vörös bort adó fajokból: a nemes-kadarka,- opportó stbi Ezek adják a tömegbort.

2 Akinek menedékesebb emelkedett délnekfekvő helyen van a szőlőföldje, de elég tápdus; az ültessen olaszrizlingit, muskat-lunelt és muskát-otonelt, szemilont és ezerjő fehér bortadó szőlőt. Burgundit, merlót, karbenetet stbi vörös bortadó fajt.

3. Akinek délnekfekvő hegyoldalban köves kavicsos száraz talaju földje van, ott telepítsen formintot, leánykát, harslevelő szőlőfajt.

Ha így betelepítette, vegye azt tudomásul, hogy a 3-ik tétel alatti szőlőfajok ha keveset teremnek is, de kitűnő minőségű sokszor teljesen aszú bort adnak, amelyek értékük magasságában adják meg a jövedelmet.

Vegye tudomásul azt is, hogy túl nagy termés a fürtök teljes beérlelését ritkán éri el; azért ezen fajokat nagy termésre metszeni nem tanácsos. De ha nagy termésre metszené is, a talaj azt nem képes megnevelni; s így a helyes utat a józan ész mutatja meg.

Tehát a 3 pont alatt nevezett fajok vagy kopasz fejre, vagy leg-helyesebben egy szemre metszendők; olyan metszés foglalhat helyet, mi-nőt Laczay László ajánl a hegyalján.

A 2 pont alattiak, míg egy részről alkalmas időben kiváló unom

bort adhatnak, de már nagyobb termés hozamra hivatottak; azért tehát már ezeket nem szabad sem kopasz fejre sem egy szemre metszeni; hanem ezeket legalább 2 csapra, 2—2 szemre vágni. Ez a metszés biztosítja a mennyiséget, és még mindig nem zárja ki a minőséget.

Az 1 pont alattiak adják a tömegbort; de ezen fajok legtöbbje a tőke fejből is hoz termést; mindezt figyelembe véve magasabban metszheti egy szemmel mint a 2. szám alattit. Más szóval ezeket csapon egész bátran lehet 3 termő rügyre szemre metszeni. Itt foglalhat helyet az Engelbreckt-féle metszési módozat. Ezeknél az pompásan beválik.

Csak hogy figyelemmel kell lenni a sor és tőke távolságra is.

A szőlőszet a. b. czéje az, hogy a termés a rügyekből tör elő. Azért mondjuk hogy egy-két vagy három rügyre kell metszeni, hogy így ezzel a gazda a termés hozamot szabályozza.

Tehát eddig a kopas fej vagy egy szemes, a két szemes s a három szemes csapos metszésről beszéltünk. Most már beszéljünk a lugos, a karikás és a szálvesszős metszésről.

Mielőtt tovább mennénk ismét csak térjünk vissza, mit is mondtam jelen cikkem elején; azt, *miszerint a szőlőtőke rendeltetése az, hogy minél több jól fejlődött teljesen érett értékes szőlőfürtöt adjon.*

Az 1. 2. 3. pont alatt elsorolt fajok és azokra elmondott eljárás esetén annak teljesen megfelelnek. — Hát miért van, hogy mégis néhol a szőlőt karikás szálvesszőre vagy lugásra nevelik? Aki azt hiszi, hogy ezt a gazda telhetetlensége idézi elő, téved; itt ismét a tudomány tér ki a rendes útból, és pedig a jövedelem érdekében.

Vannak fajok, melyek apró fürtöket teremnek, melyek ha az előbb mondott mód bármelyike szerint kezeltetnek: nem adnak jövedelmet. És ez a fürtök kicsiségében keresendő.

Vannak ismét fajok, melyek a termést nem közvetlen a tőke felett levő rügyekből, de a szálvesszőn hozzák ki. Ha hoz is a tőke felett levő rügy elvétele termést, de a legtöbb ilyen rügy nem termékeny.

Ezért azután a gazda kénytelen oly eljáráshoz folyamodni, ahol azután megtalálja a számadását. Ilyen például a rajnai rizling.

Ha a rajnai rizling csapos művelés alatt kezeljük, egy magyar hold alig ad 7—10 hekto bort. Ellenben ha karikásan vagy pláne szálvesszőre a Hoibrenck rendszer szerint kezeljük: ugyanolyan terület megad 25 - 30 hekto bort is.

Szeretném én azt a gazdát látni, aki ezt tudva nem a nagyobb eredményt választaná.

Ott van például a *Muskát-otonel*, a tehér borok igazi királya. Ez is apró fürtű Csapos művelés mellett 4—6 fürt szőlőt ad; — szálvesszőn 30—50 fürt nem ritkaság. Hát ki lenne oly tudatlan, hogy ezt a kincsetérő fajt rövid csapon művelés mellett kezelné.

Ez a két faj szőlő a szálvesszőn is pompásan beérik, különösen akkor: ha a szálvessző a föld felett vízszintes irányban a másik tőkéhez kikötetik.

Ez esetben a föld éjjeli melegsugárzása a bogyók héjait kivékonyítja, és illatát megneveli.

E két faj rendkívül finom faj — A rajnai rizling illatával és óriási szesztartalmával, a muskat-ottonel hasonló tulajdonságánál fogva kincset képez.

Mivel azonban a szálvesszős művelés sok tápanyagot kíván, a 2 tétel alatt felsorolt délnek fekvő emelkedett tápdus talajban találja jól magát. Ahol is azonban a táperőt erősen fogyasztván, a talajt 3—4 évenként javítani kell.

Még egy rendszer van hátra a lugos rendszer. — A lugos lehet többféle, — magasra felfutó, alantabb elterülő vagy séta lugos.

Itt a cél az, hogy a ház gazdája lakása közelében egy kis finom csemege szőlőt nyerjen.

Mikor érkezik el azon okos helyzet, hogy a gazda a ház falát lugos szőlővel befuttassa? . . .

Különösen falu helyen, minden ház déli vagy keleti része el volna látandó lugos szőlővel. Mely nemcsak disze volna a háznak, de a családot is ellátná szőlővel különösen ott, ahol csak biréből ösmerik a szőlőt. Mily diszessé és szép kinézésüvé tehetné ezen foglalkozás a községet.

Pedig hát ehhez nem kell semmi nagy komédia; csak akarat.

E célra a muskatály fajok kiválóan alkalmasak. Ezek szerfelett jól kusznak, és a magas lugason is meghozzák illatos termésüket.

E célra legalkalmasabb az ugynevezett rozsdás-muskolat, (vauilia-muskolat).

Most midőn a metszésnek mikénti alkalmazását elsoroltam, azt kívánom, hogy azt sokan olvassák kövessék, — s ha előadásomnál jobbat tudnak, azt okulásomra e kis lapban tegyék közzé. —y—s

Biztos siker.

Régen okoskodnak, kísérleteznek a szőlősgazdák a szőlővesszők ültetése körül. S kérdésessé teszik, hogy melyik ültetési eljárással lehet a legnagyobb sikert elérni.

En is kísérleteztem eleget s arra a meggyőződésre jutottam, hogy a sima vesszőknél, legyen az ojtvány vagy alany vessző; a legnagyobb sikert úgy lehet elérni, ha megvárjuk, míg a vessző jól kihajt; akkor vágjuk le, s úgy ültetjük el azonnal.

Sokak előtt talányosnak néz ki, hogy miként lehessen a kihajtott, s már vegetácziónak induló levágott szőlővesszőkkel oly nagy sikert elérni? Pedig hát ez kérem így áll.

Ez év tavaszán ültettem 1500 szál sima vesszőt a következőképen.

Az alanytáblán meghagytam az ültetésre szánt vesszőket 55—60 cm. magasán. Megvártam, míg legalább 4—5 milliméterig kihajtott; akkor levágtam, s a fakadásokat mind rajta hagyva: dugtam be a lyukba a vasután.

Sőt a fejezetre szánt kihajtott rügyet is meghagytam, melynek némelyikén a szokásos kis fürt szőlők is megvoltak. Beültettem és homokos földdel betakartam.

14 nap mulva láttam, hogy a kis homok balmocskák emelkednek ; s ime alatta volt látható az ép üde zöld hajtáska az ő két kis fűtöcskéjével.

Legalább 100 darabot piszkáltam ki, de egyetlen egy sem volt elszáradva. Mind élt; jelül annak, hogy a beültetett vessző is él és vegetál.

A mult évben hasonló kísérletet tettem, akkor is oly fényesen sikerült, hogy 3000 közül alig vészett el 50 szál.

Tehát e két évi kísérlet sikere kézzel foghatólag beigazolta azt, hogy a sima vesszőt akkor kell ültetni : a mikor az teljesen kihajtott.

Ezek tapasztalata nyomán azon következtetésre jövünk, hogy az így elültetett vessző azonnal tovább él ; a talaj nedvességét a kis hajtásokon át veszi fel a földből és adja tovább.

Aki tehát sima vesszőt szándékozik ültetni, szivvelje meg a mondtott eljárást ; és ha saját telepe van: hasonlóképen járjon el.

Ha sima zöldojtványt szándékozik a saját telepéről ültetni, ősz-zel huzza le a földre, s a fedésnél földelje be ; tavaszon szabadítsa fel és várakozzék míg a rügyek kifakadnak. A hajtásokat sem az ojtáson felől sem az alanyon ne törje le ; vágja le amint az Isten megadta, és hajtásaival együtt ültesse el a helyére. — Látni fogja, hogy egy eddig soha el nem ért siker jutalmazza fáradságát.

Hja kérem : a jó pap is holtig tanul ! . . .

János gazda.

Kün a szőlőben.

Ha az első kötést és első kapálást elvégeztük, következik : a zöldojtás készítése.

A zöldojtást különböző képen készítik. Némely vidéken párosítva nemesítnek, mások a Czeiner féle módot követik. Legujabban pedig Laczay-féle fordított nyergezéssel kísérleteznek.

A különböző eljárások között én a legczélhoz vezetőbbnek találok a Czeiner-féle eljárást. Legszaporább ; és pamuttal mint legolcsóbb anyaggal is rendkívüli eredményt lehet elérni.

S azt hiszem : a Czeiner-féle nemesítési módozat általánossá válik. Ez éppen oly jó és czélhoz vezető, mint a magas fásajtásnál a Laczay-féle ojtási eljárás.

A magas fásajtásnál csak is Laczay-féle fordított nyergezést ajánlom mint olyat, melylyel rendkívül fényes eredményt lehet elérni. Es a megeredt ojtások forradásai kitűnők.

Es örvendhetünk, hogy eddig két ojtás nemet ösmerünk olyat, mely teljesen jó és beválik. Ezek pedig a zöldojtásnál a Czeine-féle, a magas fásajtásnál a Laczay-féle.

A zöldojtáshoz némelyek gumi szalagot használnak ; pedig hát arra nincs szükség ; a hatos számú fehér pamut egészen jó. — A drága gumi szalagnak sok hiányossága mellett a legnagyobb hibája, hogy drága.

Most legujabban czérnával befonott gumi szalagot ajánlanak. — Én egész őszintén kijelentem, hogy ez is csak luxus, a nagy gyakorlat csak is a pamut mellett marad.

Igaz, hogy a guminak azon előnye van, hogy a megered nemesítésen nem kell a pamutot tágitgatni. — De az is igaz, hogy ez kevés költségbe kerül; és a pamutot 2-3 éven át is lehet használni.

Következik rövidesen a második kötés. Ennél arra kell különösen vigyázni, hogy a szőlőfürtök be ne kötessenek; s másodszor kötni csak akkor czélszerű: mikor a fürtök elvirágzottak, és kezdenek lehajlani.

Az első permetezést ha el nem végeztük és a szőlő még nem virágzik: azonnal tanácsos eszközölni. Ha azonban a virágzás kezdetét vette: akkor az elvirágzást meg kell várni.

Most a virágzás a hideg időjárás miatt egy kicsit elkésett, de a meleg időjárásban hamar fog lefolyni.

A liszt harmat elleni védekezést csak ott kell eszközölni, ahol a liszt harmat már jelentkezik,

Némelyek azt ajánlják, hogy a lisztharmat ellen védekezni akkor is lehet, amikor a szőlő virágzik. Sőt vannak, akik azt állítják, hogy a rézkénpor a virágzást elősegíti.

Nevetséges állítás! Én pedig azt állítom, leghelyesebb ha a szőlőket a virágzás alatt semmivel sem háborgatják; az volna még a legigazabb: ha virágzás alatt a szőlőben nem is járnánk.

A magas fásajtás már kezd elétörni. Sok helyen azonban azt látjuk, hogy a nemes helyett a vad törik elő. Ilyen helyen hiba van; ritka esetben történik meg az, hogy a nemes hajtással egyidejűleg a vad is elétörjön,

Ahol tehát a vad elétörött: ott jó lesz utána nézni, s ha nemes rügy indulna: a vadat ovatosan kell eltávolítani, Ovatosan mondom, mivel a Laczay-féle nemesítésnél a nemes a legkisebb érintésre helyéből kiütődik.

Azon ojtványoknál, melyeknek alanyai rupestris-montikula, annál legtöbb esetben az alany ilyenkor ujabban kihajt. Azt el kell távolítani.

Itt az ideje az oskolákba rakott vesszők gyomlálásának. Ezt elhanyagolni nem szabad. Mert később azután a mulasztást bajos pótolni.

A zöld tisztogatást is lehet már végezni. Mely abból áll, hogy a feles üres hajtásokat a töről eltávolítjuk.

Ültetési egész június hó közepéig lehet. Azért tehát ha valaki elmaradt volna vele: a mondott ideig egész bátran eszközölheti.

A hiányzó károk pótlásának legkésőbb ideje is elérkezett. Azal tehát késni most már nem szabad.

A szőlőkarók és tartóssá tétele.

A szőlőkaró egyik megölöbetüje a gazdának. — Még most is vita tárgyát képezi: melyek a legelőnyösebb, a legcélszerűbb szőlőkarók?

Karókat készítenek leginkább tölgy-, akác- és fenyűfából. — Van-
nak egyes helyeken egyéb fából készített karók is, de azok annyira
másodrendűek, miszerint nem is méltók az említésre.

A legerősebb és legtartósabb karó az akáczfából készült. Nálam
15—18 éves akácfa karók is vannak. De hát ennek két hátránya van;
az egyik hogy felette drága, és a másik, hogy ha levágás után még azon
évben a tőkéhez verik: elgörbül, és szerfelett elcsufítja a szőlőt. —
Ezért is kevés helyen használják.

A tölgyfa ponpás karókat ad, csak hogy ez is szerfelett drága.
Ezer db rendes vastagságú s 2 méteres tölgyfa karóért 56—60 koro-
nát is elkérnek.

A fenyőfa karó többféle. Van gömbölyű, van háromszögű, van
négyzetű és van különösen boróka fenyűkaró.

A háromszögű karó vastag drugár fából van elfűrészelve. Az a
hátránya van, hogy az élei a kőtanyagot elvágják. — A gömbölyű karó
igen szép, tetszetős mutatós. De nagy hibája az, hogy a reá kent véd-
anyagot kátrányt első évben már leveti. Amennyiben a gömbölyű karó
lehámlik, és vele együtt leesik a kátrány is. Így azután a nedvesség el-
jen védve nem lévén: csak hamar elrohad. Az egész vastag karó is alig
tart tovább 2—3 évnél.

A négyzetű fenyűkarónak az a hibája, hogy a görcsön hamar
teltörnek.

A boróka karó igen tartós, de kellő erős vastagságú és magasságú
kevés található.

A karók árai így aránylanak. Az akácfa 58—60 korona; a tölgy-
fa 56—58 korona; a gömbölyű fenyű 50—52 korona; a háromszögű
fenyű 28—30 korona, és a négyzetű fenyű 23—26 korona, persze 2
méter hosszúságot számítva.

Tartósságra első helyen áll az akác; azután a tölgyfa és azután
következnek a fenyűfák.

Most már az a kérdés mily anyaggal legalkalmasabb a karókat a
nedvesség ellen bevonni?

Erre nézve több eljárás van gyakorlatban.

Némelyek a karókat megperkelik, mások karbolinnal kenik be;
némelyek zöld vagy vasgálicz oldatba áztatják, és így töményítik meg;
mások kátránnyal vonják be.

Miután a karó vékony, az égetés elgyengíti. A zöldgáliczba áztatni
nem sokat ér. A karbolin elég jó, de legjobb védanyag a kátrány.

Csak hogy a kátrányt is némelyek rosezul alkalmazzák; üstben for-
ralják, és ily forró állapotban mártják bele a karókat.

Ezen eljárás igaz hogy takarékosabb alkalmas; mert félanyi
anyag kell így, mintha hidegen kennők reá. De az eredmény is félakkora
Én legalkalmasabbnak, legolcsóbb és célhoz vezetőnek találom a

négyszögletű fenyű karót, különösen ha a kátrányt meleg napos időben kenjük reá; amennyiben a nap hevétől melegített karó a kátrányt beírja.

Az így beitatott karó egész páncélt nyer a kátrányból, és a földben megtartósal. Mert míg a gömbölyű karó héját lehányja, a négyszögletű karó a kátrányt magába veszi.

Mindezeket összegezve, én a négyszögletű kátránnyal hidegen bekenett karó mellett foglalok állást. S ha az nem igen görösös, — tekintve olcsóságát, könnyű kezelését — annak adok előnyt.

Különösen azon négyszögletű karóknak, melyek legutóbb az állami erdőkből kiszolgáltatnak. Ezek 4—6 mméter négyszögű és vastagságuk, ára ezrenként 32 korona. Ezek a legjobb és legszebb karók. Aki ilyent akar: az évdeczember hó 1-ig a Földművelésügyi Miniszternál kérelmezze.

Apróságok.

Tortrix-Pilleriána. A múlt szőlőszet végén, a nyolczvanas évek elején: a szőlőkben a tortrix-pilleriána rengeteg károkat tett.

Volt idő reá, hogy ezen pusztító szőlőhernyó ellen minden védekezés meggyusult. Asszonyok, emberek, gyermekek szedték ölték a hernyókat: azért még mindig jelentékeny volt a kár.

Egy hold szőlő ilyetén védekezése 20—30 koronába belekerült. De hát ez az apró hernyó oly ügyes, oly gyors, hogy a kez alól elhian. S ha az egyik gazda meg is tisztította szőlőjét, a szomszédok egyike-másika késett, pár nap múlva ismét tele volt vele a szőlő; úgy kellett kétszer-háromszor tisztítani.

Ez időben a védekezés minden lehetőségét harciba vitték. Hermann Ottó híres szakemberünk végre azt ajánlotta, hogyha a szőlőket a hernyóktól megszabadítottuk; akkor a szőlőt körül hamuval kell behinteni, mely azután utját állja a szomszéd szőlőkből való átjutásnak. Amennyiben a szőlőhernyó a hamun át jönni nem merészkedik.

De ez is csak addig bizonyult védelemnek, míg a hamu meg nem ázott. Ha egyszer az eső a hamut lesukolta: bizon-bizon átalvetette magát rajta a szőlőhernyó.

A sokfélekepen eszközlött védekezésben azon elméletet állapítottam meg, hogy nem a hernyókat kell egyenként megölni: de meg kell mérgezni a tápszerét, hogy így azután azokat fogyasztva mind elhuljon.

Ezt gondoltam a leghelyesebb védekezésnek. Ezen felfogásomat azzal is támogattam, hogy a potkányt is méreggel pusztítják; — az alma hernyót, mely a szőlőhernyóknak egyik válfaja, azt is méreggel ölik, mikor arzenikum oldattal permetezik meg a fejlődő lombot.

Ily következtetés után kerestem olyan szert, melylyel hasonlóképen lehetne a szőlőhernyót is kiirtani.

Első sorban mint az almafánál az arzénikum oldatra gondoltam. De ez veszélyes mérég lévén, féltem az egyszerű munkás kezébe adni. Végre eszembe jutott a kvasszia forgács; melynek megfőzött levével az apró férgeket ki lehet irtani. De hát ez sok csecsebecseléssel jár

Azután eszembe jutott, hogy a dinnyeszárát miként szokták és apró bogaraktól megmenteni. Köztudomásu lévén, hogy a Tanaton (dohánylug kivonat) oldat azt kiirtja. Kísérletet tettem és előbb egy perczentes, később két perczentes oldattal permeteztem meg a meglepett szőlőt; s úgy tapasztaltam, hogy a két perczentes oldattal megpermetezett szőlő 10—14 nap mulva nőlni kezdett; s a szőlőhernyó elveszett.

Később imitt-amott ismét kezdett a szőlőhernyó az ujabban elétört lompozaton s levélzeten jeientkezni; és egy ismételt permetezéssel ez is megszűnt.

Tehát a Tortrix pilleriána — mint köznyelven nevezik szőlőhernyó ellen Tanatonnal (dohánylug kivonat) biztosan lehet védekezni.

Mivel azonban az ojtvány szőlőkben ezideig a hernyó jelentékeny kárt nem tett, egy pár hernyó megöléseért nem érdemes az egész szőlőt Tanatonnal megpermetezni.

Ott azonban, ahol tömegesen föllépett, egész egyszerűen kétperczentes Tanaton oldattal meg kell permetezni. Sőt ha nincs nagy mérvben: egész helyesen lehet a peronoszpora elleni védekezésnél két perczent tanatont a permetbe beleönteni és jól elkeverni.

Vinczellér bogár. Egyesek már jajveszékelnék, hogy a vinczellér-bogár a szőlőket megtámadta. Szaladnak, nyakra-főre üldözik ezt a színes, fényes hátú bogarat.

Hát igaz, hogy a vinczellér-bogár a szőlőleveleit megszurja, azután ő magát a megszurt levélbe becsavarja; azért is nevezik sok helyütt *tekerő-bogárnak*.

Csakhogy ritka esetben lép ez fel oly kártékonyan, hogy a nagyobb kiadásu védekezést megtértené.

Akinek kis darab szőlője van, az szedetheti; de nagy tabla szőlőkben az ő kisebb kártékonyága megszüntetéseért nem érdemes nagyobb összegeket kiadni. Hacsak oly nagy mérvben nem lépne fel, hogy a termést veszélyeztetné. Védekezni ellene leghealyesebben úgy lehet, ha a tőkét egyenként erősen megrázzuk; s u lehullott bogarakat egy vízzel tellett bögrébe szedjük, ahol aztán szépen meg is fulnak. Másként elpusztítani nagyon nehéz. Azt a leveleket pedig, amelyeket összesodrott, szintén összeszedni és a szőlővégen megégetni kell. Mert részben az így összezsavart levelekben s laknak; petéjüket leginkább ebbe rakják.

A cserebogár A cserebogár az ő természetes vedlése és átalakulása folytán minden harmadik évben nagyobb mérvben lép fel.

Ha sok van, mint az idén, a szőlőkben is kárt tesz, mivel nemcsak a leveleket, de a kis fürtöket is elpusztítja.

Jelentékenyen kártékonyabb, mint a vinczellérbogár; azért mivel nagyobb többit pusztít. De azért is, mert nemcsak mint repülő bogár kártékony, de mint pajor is sok kárt tesz, különösen a fiatal, könnyű talaju, leginkább a homoki szőlőkben.

Azért tehát ezeket igen is irtani kell.

Csak akarat kell és ez könnyen kiirtható.

Kora reggel, midőn a fákon bokrokon szőlőhajtásokon megbuzzák magukat, egyszerű rázással lehullnak; könnyen összeszedhetők, és elpusztíthatók.

Kérdések és feleletek.

Kérdés. A ripári-portális szőlőtelepemet a jég elverte: — mit tegyek vele? Némelyek azt tanácsolják: metszessem le, s még zölden benemesíthetem.

Mit gondol t. Szerk. ur! Lehetne-e még a május hó 31-én jég által elvert ripária-portális alanyomon ez évben zöldajtást készíthetni?

S. G

Felelet. Ha a jég által elvert alanytelepét megmetszeti: igen is lehet rajta zöldajtást még készíteni; mivel a zöldajtás egész július hó közepéig megered. Csakhogy alig van reá remény, hogy az ily későn eszközlött nemesítés beérjen. Ha pedig be nem érik: egy ütet taplótt sem ér.

De azért metszesse meg a jégvert telepet, és kezelje nagy gondal; rajta sok szép és beérett szállvessző lehet.

1898. év június hó 28-án volt az a nagy itélet, amikor a jégvihar a szőlőket tönkre tette: Emlékezhetnek olvasóink, miszerint kis lapomban leirtam, hogy én július hó 10 körül a ripária-portális telepemet újra metszettem, többször mélyen megkapáltattam, tisztogattattam és nyertem sok és jól beérett sima vesszőt.

Az ön telepét május végén érte a jég, tehát teljes reménnyel nézhet a kellő vessző hozarr, és beérés elé. De hogy zölden ojtson, nem ajánlom.

De ajánlok mást.

Tessék azután az egész telepet jövő tavaszon magas fásajtással benemesíteni.

Ezen eljárás biztos, és azon előnye van, hogy esetleg a jégeső sem tehet benne kárt; és a feles ojtványokat mint gyökeres ojtványokat vagy elhasználhatja avagy értékesítheti.